

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus I. Quid sit Simonis proprie dicta?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

QVÆSTIO III.

IN TITULUM III. DE SIMONIA, ET NE ALIQUID PRO SPIRITUALIBUS EXIGATUR, VEL PROMITTATUR.

330

Ermutatio rei spiritualis cum temporali, quo illius qualitatis fiat compensatio, est delictum, quod vocari solet *simonia*; accepto nomine, à quodam Simone mago, qui primus in lege gratiæ, seu Evangelica, ut legitur Actor. 8. affectu, intentione, & conatu intentavit emere, ac vendere Spiritum Sanctum; ut exponit Suarez tom. 1. de Relig. tr. 3. l. 4. c. 1. vel, ut exponit Haunold, tom. 6. de Just. tr. 2. n. 558. quia pecuniã emere voluit potestatem dandi Spiritum Sanctum. Ejus deformatio, seu deformitas ex multis apparet. 1. quòd vendens rem spiritualem, vendat id, cuius nec Dominium habet, nec mandatum à Domino. L. *Tradito*. 20. ff. de ac. quirend. rerum dominio L. *si Filius* 14. de donat. Ecclesiastici autem rerum spiritualium nec dominium (cùm sint tantùm dispensatores. 1. ad Cor. 4. & 2. ad eosd. 6.) nec mandatum à Domino habent; nisi ut ea *gratis* dispensent. Matth. 10. Secundò ex parte rei comparatæ cum pretio. Est enim ex natura rei difformè rectæ rationi, *pretio vendere rem, ad quam nullum pretium comparationem habet*, ut colligitur ex L. *si emptio* ff. *omnium* ff. de contrah. empt. Certum autem est, quòd nulla res temporalis ad rem spiritualem, ac supernaturalem, ullam æstimationem habeat. Tertio quia talis rei venditio repugnat naturæ contractus onerosi; *supernaturalia* enim naturã suã *gratis* sunt, & gratis dari debent; vendibile autem naturã suã habet, non *dari gratis*; quibus accedit irreverentia, quæ fit rebus supernaturalibus, dum in ejusmodi contractu temporali pretio coæquantur; & ideo meritò est sacrilegium, seu vitium Religioni oppositum, ut notat Pereyra in Elucid. à n. 1315. & seq. Et prædictus ille

magus à S. Petro audivit, ut dicitur cit. Actorum 8. *Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donum Dei existimasti, pecuniã possideri posse*: his præmissis:

ARTICULUS I.

Quid sit Simonia proprie dicta?

Resp. quòd sit *studiosa voluntas, emendi, vel vendendi pretio temporali, aliquid spirituale, vel spirituali annexum*; sic legitur apud Lessium l. 2. de Justit. c. 35. n. 3. Azor. p. 3. l. 12. c. 1. Glos. ad c. *qui studet* 1. q. 1. S. Thom. in 4. distinct. 25. q. 5. a. 1. ubi tamen notandum, eam particulam (*pretio temporali*) à Doctoribus additam esse gratiã majoris explicationis; quo posito

Quæres 1. quid hic veniat nomine *studiosa voluntatis*? quæstio est, quid importet *studiosa voluntas*, per quam tanquam genus, & aliquid commune omnibus vitiiis, definitur vitium *Simonia*? R. importari quidem voluntatem deliberatam, quæ communis est cuilibet delicto; sed præter hoc etiam denotari, quòd prima simonia in lege gratiæ commissã sit, solã voluntate, & conatu, ut dictum est n. 330. Caterùm, per particulam *studiosa*, non significatur, quòd ea voluntas necessario requirat, fieri studio, seu de industria, & datã operã; sed fieri *plene deliberatè*, ac animo emendi, vel vendendi; hoc est commutandi spirituale pro temporali, vel econtra. Nam sine tali voluntate non committitur simonia *proprie dicta* & jure naturali prohibita; sic Castropalapa p. 3. de Simonia d. 3. p. 4. n. 4. & p. 6. n. 1.

Quæres 2. quid hic veniat nomine *em- ptionis, & venditionis*? R. nomine *em- ptionis, & venditionis* hic venire omnem contractum, pactum, vel conventionem

non

non gratiam, quā aliquid spirituale, vel formaliter, vel annexivè, datur, speratur, vel promittitur *pro temporali*, tanquam pretio, vel ejus æstimatione, aut compensatione, vel econtra; ut patet ex ipso titulo, ibi: *ne exigatur, vel promittatur*; consequenter non tantum illa, *quæ talia sunt propriè*, sed etiam, transactionem, permutationem, contractus innominatos, & omnem pactiōnem onerosam expressam, vel tacitam, urait S. Thom. 22. q. 200. a. 1. ad 5. imò etiam nominationem, præsentationem, electionem, institutionem, confirmationem, renuntiationem, remissionem, & similes actus, si non gratis fiant; denique etiam omissionem; ut, si quis temporale accipiat, ut omittat hujus, vel illius personæ electionem, ordinationem &c. sic Azor Institut. moral. p. 3. l. 12. c. 1. q. 11. Hæc probantur exemplis. Nam 1. Simoniam committit Episcopus, vel Patronus alicui promittens beneficium sub conditione, si certum negotium coram summo Pontifice in commodum promittentis promoverit. c. *Cum esset*. 12. h. t. 2. si Presbyter xenium, à peccatore publico accipiat in compensationem silentii, seu omissionis, denuntiationis peccati, faciendæ alias Episcopo, vel ejus Ministris c. *Nemo*. 14. h. t. 3. si quis præstat homagium, & fidelitatem Archidiacono, ut ab eo beneficium Ecclesiasticum obtineat. c. *Ex diligenti* 17. eod. 4. si quis Abbati non prius benedictionem det, nisi antè consuetam taxam solvat, vel deponat, c. *Sicut*. 39. eod. 5. si quis cum Episcopo, vel Canonicis, seu capitulo agat, ut in Canonicorum numerum recipiatur, ac (ne aliis præjudicet) offerat certa bona immobilia eâ conditione, ut sibi deinceps sint in præbendam. c. *Tua nos*. 39. eod. 6. si quæ ad Monasteria Monialium, præsertim jam habentia fundationem sufficientem non admittatur, nisi tantam dotem afferat, ut habetur c. 9. 19. & 40. eod. 7. si Canonico non permittantur fructus sui beneficii prius, quàm ex more det prandium c. *Jacobus*. 44. eod. &c.

334. Ex his exemplis, secundum expositionem in sequentibus, colliges, non quamcunque dationem, vel accipiōnem rei spiritualis pro temporali sufficere ad Simoniam propriè dictam, sed requiri, quòd detur, vel accipiatur ex pacto, & conventionione onerosa, saltem æquivalenter tali, ut dicemus à n. 365. sic, ut temporale detur in compensa-

tionem illius dati, vel accepti spiritualis, cum quo fit hæc permutatio. Nam sine hoc non confurgit simonia propriè dicta, & jure naturali prohibita; quia emptio, & venditio propriè importat compensationem, & quasi *appretiationem rei spiritualis*, quæ pretio fit pro re empta, & vicissim. Ita Suarez l. 4. de Simon. c. 30. n. 1. Castropalaus p. 3. de Simonia d. 3. p. 4. n. 2. & 4.

Quæres 3. quid hic veniat nomine *pretii temporalis*? *Re* venire non tantum pecuniam, sed *quamlibet rem temporalem pretio æstimabilem, vel habentem aliquam temporalem utilitatem*. Hinc nota, ut committatur Simonia propriè dicta (nimirum juris divini, & naturalis) *pretium*, quod datur pro spirituali, necessariò debere esse *quid temporale*. Quare non est Simonia propriè dicta, seu juris divini, dare *spirituale pro spirituali*, etiam ex pacto. Hæc enim nascitur ex improportione, quam res corporalis, seu temporalis habet in commutationem rei spiritualis; ita S. Thom. 22. q. 100. a. 1. & 5.

Not. autem, illud datum, seu donum 336 temporale (quod dicitur *pretium Simoniacum*) apud Canonistas c. *Salvator*. 1. q. 3. esse in triplici differentia; dicitur enim munus à manu; munus ab obsequio; munus à lingua; & explicatur à Theologis, Suarez de Simon. cap. 37. Azorio p. 3. lib. 12. cap. 2. q. 2. & Lessio citato cap. 35. dub. 20. *Munus à manu* dicitur pecunia, vel quævis alia res pecuniâ æstimabilis, quæ manu apprehendi potest, ut vestis, gladius, liber; *munus ab obsequio* est ministerium, quo quis inservit alteri v. g. operam, vel comitatum præstando. *Munus à lingua* est, quod linguâ, vel loquendo exhibetur, ut favor, patrocinium, preces, supplicationes, intercessionones, laudes, adulationes, & similia.

Ut autem prædicta habeant rationem 337 *pretii*, debet intervenire pactum, vel tacitum, vel expressum. Non enim sufficit, quòd gratis dentur. *Gratis dare*, ut bene explicat Lessius cit. dub. 3. n. 23. ad illa verba Matth. 10. *Gratis accepistis, gratis date*, est *dare sine mercede*. *Et pretio, seu temporali, quod saltem æquivalens pecunia in ordine ad ali- quod temporale commodum*: ex quo, & communi sententiâ Theologorum docet, non esse Simoniam *juris divini permutare res spirituales* v. g. beneficia, & missas inter se, etiam interveniente pacto; quia ibi non intervenit *verum pretium Simonie*.

Hinc

337 Hinc inferes 1. permutationem *beneficii, cum beneficio*, nullâ pecuniâ, vel alio temporali interveniente sine autoritate legitimi Superioris prohibitam quidem esse jure Ecclesiastico, ut dicitur c. *Cum universorum*, de rerum permutatione; alias tamen permutationes *rei spiritualis pro spirituali*, extra materiam beneficiorum, nullo jure positivo specialiter prohibitas esse. Unde Canones prohibentes omnes pactiones in rebus spiritualibus intelliguntur in iis, in quibus aliquid *temporale pro spirituali datur*.

338 Inferes 2. quotiescunque res temporalis seu pretio æstimabilis *datur gratis ei*, qui donum, vel officium spirituale præstat, nullam committi simoniam *proprie dictam*, seu juris divini & naturalis. Hæc enim necessariò requirit pacti in onerosam animo compensandi datam, dato. Colligitur ex c. *Quàm pio*. 1. q. 2. & clarius ex c. *Licet*, ead. causâ, & quæst. ubi dicitur, *non esse prohibitum, gratis, & sponte, ac sine exactione datum, accipere*. Constat etiam ex c. *Etsi quæstiones* 18. h. t. & c. *Dilectus* 30. cod. ibi: *gratanter recipi poterit, quod fuerit gratis oblatum*.

339 Inferes 3. etsi temporale datum alicui ex mera gratitudine, qui officium spirituale præstiterit, non sit *proprie*, & jure divino simoniacum, sic tamen simoniacum fore, si obligatio antidotalis, seu gratitudinis deducatur in pactum speciali promissione illam implendi. Nam hæc conventiones in re sunt pactiones onerosæ, ita Suar. cit. c. 45. n. 9. de quo vide dicenda in seqq.

340 Inferes 4. pro spiritualibus ministeriis dare vel accipere temporalia, etiam ex obligatione, non ut pretium, vel in rei commutationem; sed verè, *ut stipendium, & medium sustentationis necessaria*, non esse Simoniacum; *dignus est enim operarius mercede suâ*, ut dicitur Matth. 10. quia justitia naturalis exigit, ut, qui in alterius commodum laborat, ab eodem sustentationem recipiat. Et hoc procedit, cetero ministri rerum spiritualium non sint indigi, sed habeant alia bona patrimonialia, vel Ecclesiastica, ut expressè definitur c. *fin.* 1. q. 2. secundum tamen est, si ministri, ex officio obligati ad ministranda spiritualia, *hoc ipso titulo* jam habeant à fidelibus sibi sufficientem sustentationem constitutam v. g. ex decimis, oblationibus, & aliis proventibus Ecclesia-

sticis: sic enim jam satisfactum est justitiæ illi naturali, de qua dictum est.

Inferes 5. non esse Simoniacum, dare aliquid temporale sub onere, vel conditione præstandi opus spirituale, modò non fiat *per modum compensationis*, quâ dans per rem temporalem intendat compensare opus spirituale, vel ut recipiens obligatus sit ad præstandum illud spirituale. Sic enim non intervenit contractus onerosus, sine quo non committitur Simonia juris naturalis, & divini. Hinc, si Christianus tali modo det aliquid infideli temporale, *ut baptismum suscipiat*; vel puella hæretico matrimonium promittat, *si Catholicam fidem suscipiat*; vel Princeps reo mortis, vitæ condonationem spondeat, *si statum Religiosum suscipiat*, Simoniam non committit. Ita Sanch. l. 1. de matr. D. 39. n. 4. Suar. h. c. l. 4. c. 16.

Quando autem dubitatur, an munus oblatum habeat, vel non habeat rationem *pretii Simoniaci*, ex circumstantiis (nimirum 1. ex qualitate dantis, & accipientis; 2. ex quantitate muneris, & tempore donationis) rem definiendam esse, rescriptis Papa Archiepiscopo Strigoniensi, ut dicitur in c. *Etsi quæstiones* 18. h. t. Cùm enim Archiepiscopi Strigoniensis frater, Cardinali Sedis Apostolicæ Legato, pro Archiepiscopi electione, ut ei pallium traderet, ad partes illas accedenti, præsciens necessitatem, Archiepiscopo ignorante, equum unum transmisisset (quia Cardinalis per mare veniens, nullas aut paucas secum equitaturas attulit) re cognitâ timere capit Archiepiscopus, an non simonia, ex hoc ipso munere per fratrem suum dato Cardinali, intercesserit? & rem omnem Pontifici scripsit, à quo responsum accepit: *quod à nullo modo timere oporteat*, ut dicitur cit. c. 18.

Rationem ibidem reddit Pontifex: cùm enim *in accipiendis, vel dandis muneribus tria sint maximè attendenda*, personæ scilicet *dantis, & accipientis qualitas; quantitas muneris, & donationis tempus; qualitas personarum*, ut, à quo, & cui, videlicet, an à paupere diviti, vel e converso, sive a divite locupleti datum fuerit; *æstimatio muneris, & donationis tempus*, si magni, vel minoris pretii res data existat, & an instanti necessitate, seu alio tempore conferatur.

Et subjungit, si ergo prædictorum *Cardinalis, & fratris sui personam, & qualiter*

litatem pensamus, non fuit magnum, ab eodem fratre tuo, Cardinali, equum unum transmitti, quem etiam jaculatori non petenti vir tantus, & tam abundans fortè donaret; verùm si *temporis necessitatem* perpendimus, non aliâ intentione constat factum fuisse, quàm ut Cardinali subveniretur in articulo prænotato.

Respondet deinde ad objectionem, quâ dicitur: *Beatus, qui excutit manus suas ab omni munere: de illis donis dictum esse, quæ accipientis animum allicere, vel pervertere solent*; ac concludit: si ipsa etiam persona electi offerat ordinatori, vel consecratori suo electuarium, vel de vino, sive de aliis hujusmodi, *quæ modici pretii fuerunt, & quæ voluntatem recipientis inclinare, vel movere non debeant, non tamen Ecclesia Romana interpretari consuevit, accipientem in his delinquere, vel donantem.*

343 Quæres 4. quid hic veniat nomine *rei spiritualis*? ante resolutionem suppon. per *spirituale* hic non intelligi idem, ac omne solum incorporale, sed quod est aliquo modo supernaturale, ad spiritualem salutem animarum ordinatum. Ex his quædam sunt talia formaliter, seu intrinsecè, & quoad substantiam, seu in re, ac realiter; alia solum moraliter; quædam verò solum annexivè. *Spirituale formaliter, & realiter*, est gratia sanctificans, virtutes animæ infusa, dona Spiritus sancti, gratiæ gratis datae, ac omne demum per se conducens, prout oportet, ad beatitudinem supernaturalem: *Spirituale moraliter*, consecrationes, benedictiones Ecclesiæ &c. *Spirituale annexivè* dicitur, quod cum spirituali connectitur, sive *antecedenter*, ut jus patronatûs, quod supponitur præsentationi beneficiorum; sive *concomitanter*, ut labor in ministerio sacramentorum, in sacrificio missæ &c. sive *consequenter*, quod supponit officium spirituale. Sic Pereyra in Elucid. n. 1315.

344 Alii dicunt, *per annexa spirituali*, ea intelligi, quæ in se, & intrinsecè non sunt spiritualia, sunt tamen illis annexa, & ab illis dependent, vel antecedenter, vel concomitanter, vel consequenter; hinc volunt *antecedenter* annexa esse, quæ ad spiritualia, quibus annectuntur, præsupposita sunt. Sic vasa sacra, vestes, altaria, templa præsupponuntur ad celebrationem missæ, quæ est quid spirituale: Similiter se habent ad beneficia jus patronatûs, electiones, renuntiationes, collationes beneficiorum. Annexa
Tom. V.

consequenter, quæ conjunguntur alicui spirituali, ut effectus suæ causæ; sic beneficium, seu jus percipiendi redditus Ecclesiasticos annectitur officio ministerii spiritualis, tanquam causæ, quia beneficium datur propter officium, & huc etiam reducuntur pensiones Ecclesiasticae. Ita Azor. cit. q. 1. Suarez l. 4. c. 23. Less. l. 2. Just. c. 32. n. 3. *Concomitanter* ea, quæ nec tanquam causa, vel effectus, sed tanquam aliquid, sine quo exerceri nequit functio spiritualis, intrinsecè conjuncta sunt; ut labor corporalis, qui in celebratione missæ, & administratione sacramentorum suscipitur.

Not. autem sæpè, quod comparatione 345 unius habet se *antecedenter*, & ut causa; comparatione alterius habere se *consequenter*, & ut effectum. Sic sacramenta, *relatè ad gratiam sanctificantem*, quam causant, habent se *antecedenter*, & ut causa; *relatè ad virtutem, & potestatem Christi*, quæ signa sensibilia, quibus constant sacramenta, *elevantur ad vim practicè significandi, ac causandi gratiam*, habent se consequenter, & ut effectus. Similiter jus patronatûs *relatè ad actum præsentandi* Episcopo pro beneficio vacante, Clericum idoneum ad peragenda divina ministeria in tali Ecclesia, habet se *antecedenter*; *relatè ad potestatem Ecclesiæ*, vi cujus conceditur tale jus illi, qui fundavit aliquod beneficium, vel Ecclesiam, aut ædificavit, vel dotavit, habet se *consequenter*.

ARTICULUS II.

Quotuplex sit Simonia?

346 Canonistæ Simoniam communiter dividunt in tria membra; mentalem, conventionalem, & realem; id quod ex Theologis etiam tenet Suarez de Simonia c. 41. Lessius L. 2. c. 35. dub. 6. & alii. *Mentalis*, non est in hoc loco merum propositum internum, quò quis vult exterius simoniacè contrahere, seu externam Simoniam facere: sed est propositum internum, quò quis, cum confert alteri spirituale, intendit illum obligare ad reddendû temporale: vel e contra, quando confert temporale, intendit illum obligare ad reddendum spirituale, sine ullo pacto externo: ut si quis serviat Episcopo eâ intentione, ut in mercedem ei conferat beneficium, & tandem beneficium conferatur, nullâ tamen factâ exteriori conventione. Vocatur *mentalis*, quia licet externum